

Mi ÚJSÁG

Nálunk 2021

JULY - AUGUST - SEPTEMBER
JÚLIUS - AUGUSZTUS - SZEPTEMBER

**Dr. Karikó
Katalin**

**Az emberiség
reménye**

Vaskó Ágnes

ELNÖKI KÖSZÖNTŐ

Kedves Honfitársaim!

Az elmúlt évben sajnos nem tarthattunk semmilyen rendezvényt, amiről most be tudnánk számolni. Szomorú dolog ez, de az elmúlt időszak a türelemről és a várakozásról szólt, na és persze a reményről, hogy mihamarabb túljutunk a járványvesztésen. Mindannyian ki voltunk téve olyan megpróbáltatásoknak, amire gondolni se mertünk volna. Az élet mégis megy tovább és remélhetőleg lassacskán valamennyire visszazökken a régi kerékvágásba.

Én ezt a beszámolót búcsúlevélnek is szánom, ezért nem csak a múlt évre szeretnék visszatekinteni, hanem az elmúlt tizenegy évre, ami alatt betölthettem társaskörünk elnöki posztját. A készülődés, pakolás és költözködés közben rengeteg fényképet néztem át. Édes nosztalgiát éreztem, amikor láttam a számtalan estét, amikor alig tudtunk mindenkinek helyet találni a vacsoraasztaloknál. A 2010-es évek elején még az volt a „gond”, hogy túl sokan jelentkeztek egy-egy rendezvényre, főleg akkor, ha Magyarországról vártunk vendégfellépőket, mint például egy cigányzenekart. Ki emlékszik még arra, hogy vacsora után le kellett szedni az első három asztalt, hogy helyet csináljunk a muzikusoknak? És az estékre, amit a „Nagy Csapat” adott elő? A műsorok begyakorlása is életünk része volt, és mindent szívesen csináltunk, mert jó volt együtt lenni.

A régi felvételek, fényképek nem hazudnak. Sajnos azt is láttam rajtuk, hogy a közösség nagy része már nincs velünk. Hogy hol van a fiatal generáció, nem tudom. Nem tudom, milyen álmokat kergetnek, miért nem fontos nekik megtalálni a közös hangot és tovább vinni hagyományainkat, megőrizni értékeinket, ápolni a magyar kultúrát. Igyekeztünk választ találni, de ez idáig mérsékelt sikerrel jártunk csupán. Aki a közösségben, a közösségért dolgozik, annak nem szabad jutalmat várnia. Ezt a munkát csak önzetlenül és tiszta szívvel lehet végezni. A közösségért áldozni kell, és érdemes is, mind az időnkéből, mind és energiánkból. Cserébe a közösségtől szeretetet kapunk és azt az érzést, hogy tartozunk valahova. Hiszen ez a közösség a miénk is, részei vagyunk. Ez az igazi jutalom a sok áldozatos munkáért.

Én úgy érzem, hogy megtettem, amit tudtam. Az elmúlt hónapok során, amíg minden zárva volt, az online térben tartottuk a

TARTALOM

Elnöki köszöntő 2

Karikó Katalin, akinek monogramja
a kitartó kutatást is jelenthetné 3

Trianon 101. évfordulójára 5

Ünnepi beszéd – Trianon
évfordulója alkalmából 6

Hope for all of Humanity 8
Remény az egész emberiségnek 8

Magyarországra történő beutazással
kapcsolatos szabályok 12

HAZAI HÍREK NÉHÁNY
OLDALBAN 14

Járványhelyzet 2021 nyarán 14

Elhunyt Jankovics Marcell 15

Adománygyűjtés - Aranykapu
Kulturális Egyesület 18

XLVI. ÉVFOLYAM/VOLUME

Felelős Kiadó/Publisher:
VICTORIAI MAGYAR TÁRSASKÖR
Hungarian Society of Victoria
476 Bay St. Victoria, BC. V8T 5H2

Elnök/President:
Vaskó Ágnes

Műszaki Szerkesztő/Technical Editor:
Nagy Zoltán (Kor Gable)

Kiadás/Publication:
Háromhavonta/Every three months

kapcsolatot. A virtuális találkozók alkalmával átbeszéltük, amit kellett. Viszont végre elérkezett „a nagy nyitás” ideje. Eljött az az idő, amikor elengedhetetlen, hogy a társaskör vezetője ott legyen és személyesen is szervezze a közösség életét, képviselje a fontos ügyeket. Szívből remélem, hogy az új elnök friss erőt hoz a társaskör életébe. Lehetőségeimhez mérten, a jövőben is törekszem segíteni a közösséget, mint volt elnök. Utódomnak és a társaskörnek igyekszek megadni minden tö-

lem telhető segítséget, hogy sikeres legyen az elnökváltással járó átmenet és egyben a nyitás, tehát az újrakezdés is. Öszintén remélem, hogy a közösség megtalálja a helyét és újult erővel folytatja életét.

Sok sikert, erőt és egészséget kívánok mindenkinek!

Üdvözlettel,
Vaskó Ágnes

Gáspár Roland

Karikó Katalin, akinek monogramja a kitartó kutatást is jelenthetné

Széchenyi-díjas magyar kutatóbiológus, biokémikus, a szintetikus mRNS alapú vakcinák technológiájának szabadalmaztatója.

Szolnokon született 1955. január 17-én. Kisújszálláson nevelkedett, igen szerény körülmények között. Édesapja hentes, édesanyja könyvelő volt. Hentes édesapja mellett, fiatal gyermekkorától kezdve nagy érdeklődéssel figyelte és „tanulmányozta” a disznóvágások alkalmával az állat szerveit. Már ekkor megmutatkozott érdeklődése a biológia iránt.

Tanulmányait Kisújszálláson kezdte. A középiskolát is ott végezte, a Móricz Zsigmond Gimnázium tanulója volt. A biológia iránti rajongása az iskolai évek alatt egyre csak nőtt. Egyetemi tanulmányait 1973–1978 között, a Szegedi Tudományegyetem biológia szakán folytatta. 1975–1978 között népköztársasági ösztöndíjasként végezhetette tanulmányait. 1978-ban MTA ösztöndíjasként a Szegedi Biológiai Kutatóközpontba került. 1978–1982 között ennek az intézménynek volt

PhD hallgatója. 1983-ban avatták doktorrá. Egyetemi tanulmányai során, jóformán a véletlennek köszönhető, hogy kutatási pályája az RNS kutatások irányában indult el. Életének több nagy fordulata is a véletlennek köszönhető.

1985-ben, harminc éves korában létszámcsök-

kentés miatt elküldték a kutatóközpontból. Ez kifejezetten rosszul érintette a fiatal kutatónőt, aki saját bevallása szerint egészen addig egyáltalán nem gondolkodott hazája elhagyásán.

Az elbocsátás hatására született meg a döntés, hogy kutatásait külföldön folytatja tovább. Férjével és kislányával az Amerikai Egyesült Államokba

Karikó Katalin, a koronavírus-vakcinát (is) fejlesztő biotechnológiai cég, a Biontech alelnöke. Fotó: Biontech

emigráltak. Tengerentúli pályafutása Philadelphiában kezdődött.

A Temple Egyetemen kapott állást, ám három év után otthagytá a labort. Ez az időszak sem volt feszültségektől mentes, korábbi felettese kitoloncolással is fenyegette. A szerencsén múlt, hogy Washingtonba került és egy véletlennek köszönhetően itt újabb kutatási lehetőségek nyíltak meg szá-

mára. Ezekben az években nagy tapasztalatot halmozott fel a molekuláris biológia területén.

1989-ben tért vissza Philadelphiába. 1990-ben nyújtotta be első pályázatát, mely az mRNS-kutásokra vonatkozott. Ám ezt akkor elutasították, kollégái és a szakma széles köre sem hitt az ilyen irányú kutatásokban. A sorozatos nehézségek sem szegték kedvét, mindazok ellenére egészen 2013-ig a Pennsylvániai Egyetemen folytatta munkásságát. A szintén ott dolgozó, ugyancsak egykori szegedi kutató, Pardi Norbert is részt vett kutatásaiban.

Jóformán pályája kezdetétől fogva rendíthetetlenül és szinte megszállottsággal hitt a messenger RNS-kutatások jövőjében. Kollégájával Drew Weissman immunológussal együtt dolgozta ki a mára már úttörőnek számító technológiát. 50. születésnapján publikálhatta először, a jelentős áttörése eredményeit. 2005-ben nyújtották be a szabadalmat a módosított nukleozidokat tartalmazó mRNS terápiás alkalmazásokra vonatkozóan. Drew Weissmannal ugyanabban az évben alapították meg RNARx nevű közös cégüket. 2006-2013 között vezérigazgatója volt a cégnek és társfelhalója további nyolc, az mRNS-sel kapcsolatos szabadalomnak.

2013-ban Karikó Katalin japán kollégájával, Hiromi Muramatsuval közösen döntött úgy, hogy belép a németországi Mainzban működő BioNTech cégbe. Elhatározásuk hátterébe az állt, hogy egy klinikai programmal is rendelkező cégnél szeretnék volna folytatni munkájukat és ahol az mRNS-terápia megvalósításán tovább dolgozhatnak. Így esett a választásuk Európa legnagyobb magántulajdonban levő biotechnológiai vállalatára, melynek a magyar kutatónő 2019 óta alelnöke is.

Kutatásának úttörő jellegét az adja, hogy a szakma széles körével ellentétben, úgy vélte, az mRNS is ígéretes lehet terápiás felhasználásra. Holott az 1980-as évek végére a tudományos közösség nagy része csupán a DNS-re koncentrált a génterápiás kutatások terén.

2020-ban a szabadalma alapján készült el, a világon elsőként klinikailag is bizonyítottan hatásos harmadik generációs Pfizer-BioNTech Covid19-

vakcina. Kutatási eredményei nyomán tudományos körökben többen Nobel-díj esélyesnek is tartják. Többek között Derrick Rossi, kanadai őssejtbiológus, a Moderna cég egyik társalapítója.

Karikó Katalin további tervei között szerepel kutatásainak folytatása. Ezek középpontjában a tumorokba injektált RNS, az autoimmun betegségek, valamint a rák elleni vakcináció áll majd.

Sikereiben nagy szerepet játszott családja, a szakmai kitartását nagyban támogatta a családi összetartás. Férje Francia Béla. 2020-ban ünnepelték negyvenedik házassági évfordulójukat. Lányuk, Francia Zsuzsa, amerikai színeken, kétszeres olimpiai és ötszörös világajnok evezős. A teljes család megtartotta a magyar állampolgárságát.

A közelmúltban az M5 csatorna „Ez itt a kérdés” című műsorában interjút készített vele. A teljes anyag megtekinthető az [M5 Csatorna](#) linkre kattintva.

Ebben az interjúban hangoztak el az azóta sokszor idézett mondatok: „*Kutató maradok mindörökké, és minden pénzt, amit kapok, azt oktatásra meg a tudományra fogom költeni*” ... „*Nem hordok ékszert, és ezek után sem fogok. 66 éves vagyok, ilyenkor már nem változik meg az ember, és nem vesz fel drága dolgokat és hobbit, amikre költhetné a pénzét. Csak a kutatás marad.*”

Karikó Katalin munkásságáról, kutatásairól és sikereiről minden alkalommal végtelenül szerényen nyilatkozik. Rövid írásomat a tőle vett alábbi idézettel szeretném zárni: „*A végén lehet, hogy azoknak az embereknek kell köszönetet mondanom, akik megnehezítették az életemet.*”

Ez az idézet is jól példázza, hogy mekkora alázattal és milyen hálával végezte és végzi áldozatos munkáját. Eredményeire nem csak magyarként, lehetünk büszkék. Hiszen eredményei az egész emberiség javát szolgálják. Saját bevallása szerint, élete számos, nehéz pillanatában kedvenc dala, [Zorán - Gyémánt és arany](#) arany című szerzeménye adott neki erőt. Álljon itt ez a dal.

Több linkek:

[Karikó előadása az MTA 194. közgyűlésén](#)
[Világtalálkozó - Karikó Katalin és Zorán](#) ❖

Gáspár Roland

Trianon 101. évfordulójára

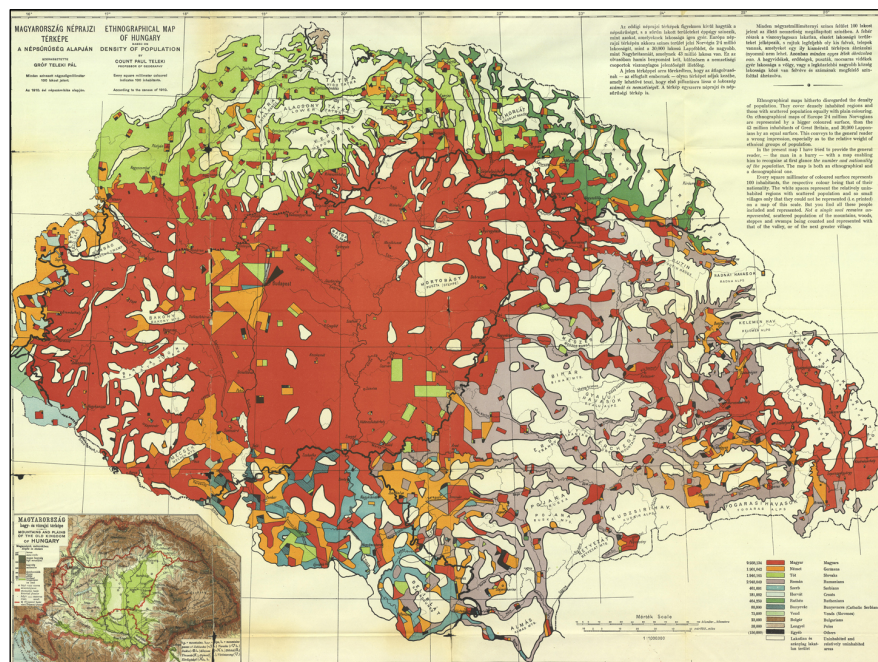
Száz-
Segy
Évvel

ezelőtt írták alá

a trianoni békeszerződést. 1920. június 4-én, 16:32 perckor pecsételték meg egy soknemzetiségű, sokszínű és gazdag kultúrájú ország sorsát a versailles-i Nagy Trianon-kastély termében. A győztes nagyhatalmak diktáltak. Távoli tájakról és emberek millióinak sorsáról döntöttek.

A béketárgyalások során a magyar békeküldöttségnek és vezérszónokának, Apponyi Albertnek, valamint a békeszerződést aláíró Benárd Ágostnak és Drasche-Lázár Alfrédnek semmilyen szerepet nem szántak, csupán statiszták voltak egy igazságtalan színjátékban.

Lényegében a magyar béke-delegáció csak a kész békefeltételeket kapta kézhez. Így a rendkívül sokoldalú, részletes, kiemelkedő tudományosságú háttéranyag, amellyel a békekötést megelőző hónapokban készültek, nem jutott el az antanthatalmak legmagasabb szintű vezetőihez. Ez alól egyetlen dokumentum képezett kivételt. Ez volt az úgynevezett „Vörös térkép”, melyet Apponyi Albert, a magyar delegáció vezetője a békefeltételek kézhezvételekor, 1920. január 16-án bemutatott az antanthatalmak vezetőinek. A térkép a magyar lakosságot jelölő piros színről kapta közkeletű nevét (franciául carte rouge né-

A „vörös térkép” - Carte rouge.

Forrás: Országgyűlési Könyvtár: <https://www.ogyk.hu/>

ven ismert). Rendkívüli ismertségét annak köszönheti, hogy a nemzetközi sajtóban is széles körben elterjedt, így a külföldi nagyközönség is megismerhette.

Apponyi Albert az alábbi módon nyilatkozott munkájukról: „Olyan térképet igyekeztem csinálni, amely nem komplikált, áttekinthető, és a laikusnak is rögtön mindent megmagyaráz. A feladat ez volt: aránylag annyi színmennyiség legyen csak a térképen, amennyi nemzetiség az illető területen tényleg él, és minden nemzetiség lélekszámaránya megfelelő viszonyban legyen a neki juttatott szín mennyiségével. Azt a tételt állítottam fel, hogy egy négyzetmilliméter terület az én térképemen megfelel száz embernek. Akkor azután körzővel és plajbásszal a

kezemben egész nap háromszögeket és négyszögeket mérícskéltem, szövetkezve báró Nopcsa Ferenc barátommal, Magyarország egyik legkitűnőbb geológusával. Január elejére készen voltunk. A munka hat hetet vett igénybe”.

A békekötési ceremónia mindössze 17 percig tartott. A szép karzaton, egy elegáns terítővel leterített, patkó alakú asztal körül ültek az Antant képviselői. A teremszolga beszólitotta a magyar urakat, akik azzal a tudattal léptek az asztalhoz, hogy mire „elvégezük keserű munkájukat” és aláírásukkal szentesítik a békediktátumot, Magyarország területe egyharmadára zsugorodik, lélekszáma pedig felénél is kevesebbre csökken.

A magyar nép számára olyan fontos történelmi aktust jól példázzák az alábbi visszaemlékezések: „*Síri csendben fogadtak, és általános figyelem közepette foglaltuk el helyünket...*” – emlékezett vissza később Benárd Ágost, majd folytatta: „*...udvariassan visszautasítottam a nekem átnyújtott díszdollat is, és állva, szinte oda se nézve, félvállról, a szálló asztalán talált és magammal hozott rozsdás, puhafa szárú tollal irtam alá a békeszerződést, majd családi pecsétes gyűrűmmel megpecsételtem. Azután otthagytam a tollat az asztalon.*”....

„Egész magatartásommal dokumentálni akartam, hogy a

reánk kényszerített aláírásnak a magam részéről egyéb fontosságot nem tulajdonítok, azt nem ünnepélyes aktusnak, hanem reám nézve személy szerint és elsősorban nemzetemre nézve reánk kényszerített és így minket nem kötelező, megalázó aktusnak tekintetem.”

A győztes hatalmak Magyarország korábbi területének 71 százalékát csatolták el: a 325 000 km²-ről (Hotvát-Szlavónországgal együtt értendő) 93 000 km²-re zsugorodott az ország területe. A Román Királyság megszerezte a Partiumot és Erdélyt, a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság a Délvidéket, Csehszlovákia pedig a Felvidéket és

Kárpátalját. A 18,2 milliós lakosságából alig 7,6 millió ember maradt a megcsonkított Magyarországon. Az elcsatolt területeken közel 3,3 millió magyar ajkú ember került az ország határain túlra.

A béke minden más szempontból szintén gúzsba kötötte az országot, miután a felelősségre vonás részeként hatalmas jóvátételt fizetésére is kötelezték. Az ország elvesztette iparának és vasúthálózatának jelentős részét. Az új határok kulcsfontosságú infrastruktúrát vágtak ketté. Ezek együttes hatása meglehetősen nehezítette az ország talpra állását és korlátozta annak fejlődési lehetőségeit. ❖

Ünnepi beszéd – Trianon évfordulója alkalmából

Török Tamás vancouveri konzul a Nemzeti Összetartozás Napján elhangzott beszéde a vancouveri Székely-kapunál, mely reményeink szerint visszatérő hagyományt teremt, s egy lehet a nyugat-kanadai magyar közösség számos helyszínei közül, ahol június 4-én közösen emlékezhetünk meg Trianon fájdalmas évfordulójáról.

Tisztelt Egybegyűltekt!

A special welcome to the next Dean of the Faculty of Forestry, Dr. Robert Kozak!

Gyásznapi ez a magyarság számára, persze annak viszont örülhetünk, hogy a járvány hosszú hónapjai után most végre újra együtt lehetünk. Örömmel csatlakoztunk tehát azon kezdeményezésekhez, mécsesgyújtáshoz vagy holnap a 10,1 kilométeres Nemzeti Összefogás Napi emléktúrához, amelyet a Diaszpóra Tanács Kanadai elnöke, Szenthe Anna hirdetett meg.

Itt, Vancouverben ennél alkalmasabb helyet nem is találhatnánk, hogy csendesen fejet hajtsunk

azon mérhetetlen fájdalom és szenvedés előtt, amit a magyarság, a kisebbségi létbe kényszerített sorstársaink elszenvedtek csak azért, mert ragaszkodtak anyanyelvükhöz, otthonukhoz, hagyományaikhoz.

A tényeket ismerjük, csak megérteni nem tudjuk, 1920. június 4-én a trianoni békediktátum következményeként Magyarország elvesztette területe kétharmadát (283 ezer négyzetkilométerről 93 ezerre) és lakossága több mint felét (18,2-ről 7,6 millióra). A magyarság harmada - mintegy 3,2 millió ember - az új határokon túlra került. Magyarország elvesztette természeti kincseit, nyersanyag forrásait, vasúthálózata nagy részét,

egyetemeit, gyárait; iparának 38%-át, míg nemzeti jövedelmének 67%-át. A győztes nagyhatalmak erőfölényből meghozott igazságtalan döntése ártatlan emberek millióit, s egész nemzeteket büntetett, s nem a szabadság, nem a béke, hanem újabb ellenségeskedés, diktatúrák és újabb háborúk magját vetette el Európában.

Statisztikai tény, hogy az 1920. és 2011. között a Magyarországgal szomszédos országok fennhatósága alá került magyarság száma 3.278.000 főről 2.090.000 főre csökkent. Jelentős, több mint egymillió fős a veszteség, de ez azt is jelenti, hogy a legsúlyosabb elnyomatással és diktatúrákkal sem lehetett a szülőföldjükről a magyar lakosságot elűzni. Minden elismerés ezért azon határon túli magyaroknak, akik a nehéz körülmények között is mindig megőrizték anyanyelvüket és identitásukat.

2010 fordulópont volt a magyarság újraegyesítése szempontjából. Több évtizedes küzdelem után a magyar állampolgárság (2010) és a választójog (2012) megadásával közjogi értelemben megtörtént a magyar nemzet, határok feletti egyesítése, - mára nincs kétfajta magyar állampolgárság. Számos állami és magánkezdeményezésen, magánalapítványon keresztül hatékonyan működik a nemzet szellemi újraegyesítése is. Ennek is köszönhető, hogy a magyarság nem csak megmaradt Európa közepén, hanem ma is a Kárpát-medence legnépesebb nemzetét alkotja.

Köszönet a vancouveri és környéken élő magyaroknak és köszönet a Soproni Diákoknak, akik itt is mindig emlékeztek és emlékeztettek nem csak a magyarországi elnyomásra, hanem Trianon fájdalmas következményeire is, őrizték és gazdagították a selmeci hagyományokat.

Együtt vagyunk az előtt a Székely-kapu előtt, amely egyaránt emlékeztet a székelyek keménységére és a soproniak összefogására. Kint is, bent a tanszéken is büszkeséggel sétálunk a soproni egyetemisták emlékei előtt, amelyek valamennyire máris zarándokhellyé váltak a Vancouverbe látogató magyarok számára.

Török Tamás konzul (Vancouver).

Igen, méltó helyen van itt az Erdészeti Tanszék bejáratánál az erdélyi fafaragás híres remeke. A Székely-kapuknak az volt a rendeltetése, hogy megmutassák és mintegy hitvallásként közérthetővé tegyék a mögötte élő családok és közösség környezetükről vallott felfogását, vallásuk és hitviláguk legfontosabb sarokköveit. Ugyanezen szándékok motiválták a Kanada-szerte mindenhol látható, s az őslakosok hitvilágát kifejező totemoszlopok megszületését is, – elég csak, ha áttekintünk a közeli főtér faragott oszlopára.

Külön köszönet az Egyetemnek, amely ápolja és segíti a soproni diákok emlékeinek és hagyományainak a megőrzését. Köszönjük mindezt a tanszék újonnan megválasztott dékánjának, Dr. Robert Kozak-nak is, akinek a személye önmagában is őrzi azt a tudást és hagyományt, melyet a soproni erdészeknek is köszönhetünk. A járvány ellenére tavaly Kanada legtöbb magyar közösségében, Vancouverben, s a legnyugatibb magyaroknál, Nanaimóban is, a victoriai magyarokkal közösen az Összetartozás Fájának az elültetésével is emlékeztünk Trianonra, tesszük ezt vasárnap a reformátusoknál idén is.

Kívánom, hogy a mostani közös megemlékezésünk, újabb hagyományt teremtsen, s a Józsa László és Gál Árpád által 1992-ben tervezett és faragott Székely-kapu még jelentősebb zarándokhellyé váljon, ahol bizonyosságát adjuk annak, hogy méltósággal és a jövő felé tekintve tudunk a legfájdalmasabb sorsfordulókról is emlékezni, és tudunk építkezni is belőle.

Vancouver, 2021. június 4.

Sam Margolis

Hope for all of Humanity

Though the past 16 months have been an unprecedented period in our lifetimes, there is one historical constant. Namely, that a Hungarian is once again at the forefront of a major discovery, added to a list that includes Semmelweis, Gabor, Bay and scores of other Hungarians who have shaped the sciences, we can now place the name of Katalin Karikó, an unassuming biochemist at the University of Pennsylvania, whose breakthrough research in mRNA helped lead to the production of the vaccines we have today to counter COVID-19.

The gratitude the world owes Dr. Karikó cannot be overstated. Due to her efforts and that of her research colleague at UPenn, the immunologist Drew Weissman, we are now able to start getting back to a normal life, hugging our grandchildren, returning to the office, eating out at restaurants...

Yet beyond her ability to find a solution to a daunting problem faced by all humanity, there is also a profound lesson to be learned from Karikó's career, which fits well with a broader definition that epitomizes resilience and resourcefulness so often reflected in the Hungarian character.

Hers was not an easy path. Her scientific approach and gut instinct about the possibilities of mRNA research to treat numerous diseases had been ridiculed and dismissed by fellow academics. As a result, she was let go from one job and demoted from another. And yet, she persevered. As The New York Times wrote about her, "While she faced setbacks, including being fired from her job, she viewed them not as signals that she was inadequate but instead as incentives to work harder."

(Clearly, grit and determination are no strangers in Karikó's household. Her daughter, Zsuzsanna

Remény az egész emberiségnek

Bár az elmúlt 16 hónap példátlan időszak volt életünkben, van egy történelmi állandóság. Nevezetesen az, hogy egy magyar származású embernek, ismét egy világraszóló felfedezést köszönhetünk. Eredményével olyan híres tudósok közé került, mint Semmelweis Ignác, Gábor Dénes, Bay Zoltán Lajos és még sok más magyar, akik alapjaiban formálták át a tudomány világát. Túlzás nélkül sorolhatjuk közéjük a szerény és jószívű Karikó Katalint, aki biokémikusként dolgozik a Pennsylvanai Egyetemen. Az mRNS-kutatás terén végzett áttörő munkássága

hozzájárult a COVID-19 elleni sikeres védekezéshez és a mára már rendelkezésre álló hatékony oltóanyagok egy részének kifejlesztéséhez.

Nehezen fejezhető ki a világ hálája Dr. Karikó Katalinnak. Kollégájával, Drew Weissman immunológussal, aki szintén a Pennsylvanai Egyetemen kutatója, közösen érték el sikerüket. Áldozatos munkájuknak köszönhetően lassacskán az élet visszatérhet a normális kerékvágásba. Újra átölelhetjük uno-

káinkat, kötöttségek nélkül dolgozhatunk és szabadon járhatunk étterembe...

Karikó Katalin munkássága példaértékű. Olyan félelmetes kihívásra talált megoldást, amellyel az egész emberiség szembesült. Az átélt számos nehézség és kudarc ellenére érte el a világsikert. Ám lelkesedését és kitartását nem veszítette el. Talán bizvást hihetjük azt, hogy ez kapcsolatba hozható a gyakran emlegetett magyar leleményességgel. Karikó Katalin pályája egyáltalán nem volt egyszerű. Kutatásait és tudományos nézeteit a szakmai közeg hosszú éveken át elutasította. Mindezek ellenére Dr. Karikó továbbra is hitt az mRNS-kutatásban és abban, hogy felfedezése számos betegség kezelésében kulcsszerepű lehet. Minden gátló tényező ellenére kitartott emellett. Ahogy a The New

Katalin Karikó in her lab in 1989

"Susan" Francia, was a two-time Olympic gold medallist in rowing at the 2008 Beijing and the 2012 London Games.)

A child of humble beginnings from the Northern Great Plain, Karikó grew up in Kisújszállás and earned a Ph.D. from the University of Szeged. She continued her research at the Hungarian Academy of Sciences before moving to the United States and working at Temple University's Department of Biochemistry in Philadelphia in 1985.

Her unrelenting belief in the efficacy of mRNA, or messenger RNA, vaccines has dominated her career ever since she first explored it as a student in 1978. As the University of Pennsylvania's Almanac newspaper describes it, mRNA "instructs the body to produce specific proteins called spike proteins. These proteins look similar to those of the virus, and this antigen triggers the body's immune system to create specific antibodies that can fight off the real virus should the body become exposed."

Beyond the coronavirus, we may be at the forefront of an age in which mRNA technology is used to fight a host of other illnesses, such as cancer, AIDS, and various infectious diseases.

Surrealist Graphic Artist Imre Szekely of Victoria, BC, created a large piece of artwork just for her to show Karikó his appreciation of her endeavours.

They began to correspond with each other after Imre saw a Facebook post pointing to an article from the British broadsheet The Telegraph with the headline, "'Redemption': How a scientist's unwavering belief in mRNA gave the world a Covid-19 vaccine."

That led Imre to create and dedicate his work to Karikó. He sent her an email, to which she promptly replied.

"Dr. Karikó answered me very quickly," said Imre, "and in her response, she stated that it would be a great honour to receive an artwork inspired by her work. She hopes that there will be a chance to meet soon and receive the piece from me. From my perspective," continued Imre, "this will be a great honour."

"I am also proud that such an excellent, incredibly intelligent and cultured professor is also Hun-

York Times írt róla: „Bár számos kudarcra kellett szembenéznie – többek között azzal is, hogy elbocsátották munkájából – ezekre nem, mint baljós jelekre tekintett. Épp ellenkezőleg, ösztönzőleg hatottak rá és még keményebben munkára sarkallták őt..”

A kitartás és az elszántság egyébként sem idegen fogalom családjukban, hiszen Zsuzsanna nevű lánya kétszeres olimpiai aranyérmes evezős. Aranyat nyert a 2008-as pekingi és a 2012-es londoni ötkarikás játékokon. Karikó Katalin egyszerű családból származik és Kisújszálláson nőtt fel. Tudományos fokozatot a Szegedi Tudományegyetemen szerzett. Kutatásait a Magyar Tudományos Akadémián folytatta, mielőtt az Egyesült Államokba emigrált. 1985-től Philadelphiában a Temple University Biokémiai Tanszékén dolgozott.

Az mRNS, vagyis a messenger RNS, oltóanyagok hatékonyságába vetett hite egész pályája során elkísérte. 1978-ban még hallgatóként kezdett foglalkozni vele és meghatározta egész karrierjét. A Pennsylvaniai Egyetem Almanac című folyóiratában tőle olvasható: „az mRNS utasítja a szervezetet az úgynevezett specifikus fehérjék, a tüskefehérjék termelésére. Ezek a fehérjék hasonlóan néznek ki, mint a vírus fehérjéi. Ez az antigén beindítja a test immunválaszát, hogy olyan specifikus antitesteket hozzon létre, amelyek képesek leküzdeni a valódi vírust, ha a szervezet érintkezésbe kerül vele. A koronavírus elleni védekezésén túl, az mRNS-technológiát alkalmazva, élmezőnybe kerülhetünk számos betegség elleni kutatásban és azok legyőzősében, mint például rák, AIDS és különféle fertőző betegségek.”

Szekely Imre a brit columbiai Victoriában él. A magyar társaskör aktív tagja, szürrealista grafikus-művész. Imre egy műalkotással szeretett volna tisztelni Karikó Katalin munkássága előtt. Az elkészült művet ajándékba szánta, hogy ezzel a szerény ajándékkal fejezze ki háláját a magyar származású kutatónak. A kezdő lökést az adta, amikor Imre meglátott egy Facebook-bejegyzést, amelyet a brit The Telegraph jegyzett az alábbi címmel: „Megváltás, avagy hogyan adta a világnak a Covid-19 elleni vakcinát egy tudós mRNS-kutatásokba vetett rendíthetetlen hite”. Miután Imre elol-

garian," he added. "She left Hungary around the same time I did, and for the same reason: that talented people with the ability to think seriously and critically could not reach their full potential under the Communist regime."

Imre's work is titled "Hope by a persevering Genius" ("Remény és zsenialitás" in Hungarian). "In this picture, I endeavoured to express hope; the left-hand side of the lino is green, the colour of hope. The right-hand of lino is blue, which symbolizes genius."

"Also depicted in the artwork is our Lord Jesus carrying the great, heavy cross to Earth. The different colours and shapes of the background exemplify the world. The work even shows figures made in black with a monotype technique. They represent the virus, justice and strength," Imre explained.

"I created this new coloured graphic art for Dr. Karikó because of her groundbreaking and patented discovery of the mRNA vaccine, together with her research colleague. From this, we now have the Pfizer and Moderna vaccines that have saved millions of lives already. She deserves lots of thanks and appreciation from us all. My work is recognition and homage to her human and scientific greatness," he stated.

This is not Imre's first large work connected to

vasta ezt, ihlete támadt és egyúttal írt egy levelet is Dr. Karikónak. A professzor asszony készségesen válaszolt és levelezni kezdtek egymással:

„Dr. Karikó Katalintól nagyon gyorsan érkezett válasz – mondta Imre –, és válaszában kifejtette: számára megtiszteltetés, hogy a munkája ihlette alkotásomat neki szeretném ajándékozni. Remélhetőleg, a jövőben lehetőség nyílik a személyes találkozóra és átadhatom neki a képet. Ez hatalmas öröm és óriási megtiszteltetés lenne a számomra – mesélte el Imre.

„Büszke vagyok arra, hogy egy ilyen kiváló, hihetetlenül intelligens és kedves professzor magyar származású, akárcsak én. – tette hozzá Imre. „Nagyjából ugyanabban az időben hagytuk el Magyarországot, ugyanazon okból kifolyólag: a tehetséges emberek, aki tudtak és akartak is kritikusan gondolkodni, nem tudtak igazán kiteljesedni az akkori rendszerben.”

Imre munkájának angol címe: „Hope by a persevering Genius”, fordításban: „Remény és zsenialitás”. Imre szavaival élve: „Ebben a képen igyekeztem kifejezni a reményt. A linó bal oldala zöld színű, mely a reményt testesíti meg. A linó jobb oldali színe kék, ami a zsenialitást és a tudást szimbolizálja. A műalkotásban látható az is, ahogy Jézus Urunk a nagy és nehéz keresztet cipeli a Földön. A háttér különböző színei és alakjai válto-

the coronavirus. Last year, in the months after the beginning of the pandemic, he created "Satan Sneers" (Sátán gúnyos kacaja in Hungarian). Imre had hoped to present this work to the head of the World Health Organization, Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, in Geneva. However, travel restrictions and worldwide health regulations prevented him from making the trip.

As of this writing, Karikó has received, among others honours, the Szechenyi Prize, presented to Hungarians who have made outstanding contributions to academic life; Austria's Wilhelm Exner Medal for excellence in research; Spain's Princess of Asturias Award for her scientific achievements; the Rosensteil Award for medical research; and the Vilcek Prize, given to immigrants to the United States who change the country and the world. In addition, several sources tip both her and Weissman to be candidates for the Nobel Prize in Chemistry. Undoubtedly, many more will follow.

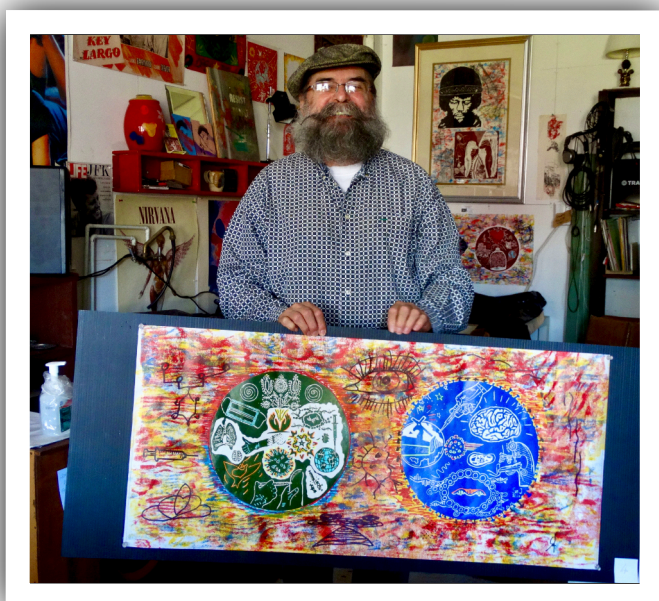
"Hope by a persevering Genius" is viewable on his new website, www.szekelygallery.com, and a video about the making of the artwork will soon appear on his [YouTube channel](#). ❖

Links:

[Szegedi Tudományegyetem Hírlap](#)

[Karikó előadása az MTA 194. közgyűlésén](#)

[Karikó Katalin \(2021. május 23.\)](#)

zatos képet festenek a világról. A mű még fekete színű, monotípiá technikával készült ábrákat is rejt magában. Ezek a vírust, az igazságosságot és az erőt képviselik.” – magyarázta Imre.

„Ezt az új színes grafikát Dr. Karikó Katalin számára készítettem, az mRNS-vakcina úttörő és szabadalmaztatott felfedezése miatt, amit kutató kollégájával együtt értek el. Ők ketten rengeteg köszönetet és elismerést érdemelnek mindannyiunk részéről, hiszen mostanra a Pfizer és a Moderna oltások már sok millió életet mentettek meg világszerte. Munkám elismerés és tiszteletadás Karikó Katalin emberi és tudományos nagysága előtt.” – jelentette ki Imre.

Imrének nem ez az első nagy műve, amely a koronavírushoz kapcsolódik. Tavaly, a járvány kezdete utáni hónapokban megalkotta a „Satan Sneers”, fordításban „Sátán gúnyos kacaja” című képet. Imre abban bízott, hogy ezt a munkáját bemutathatja Genfben az Egészségügyi Világszervezet vezetőjének, Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesusnak. Az világméretű utazási korlátozások és szigorú lezárások megakadályozták ebben.

A cikk írásától kezdve Prof. Dr. Karikó Katalin több kitüntetést is kapott. Többek között: Széchenyi-díjat, amelyet azon magyaroknak ítélnek oda, akik kiemelkedő eredménnyel járultak hozzá a tudományos élethez. Mellette megkapta az Osztrák Wilhelm Exner-érmet a kutatása kiválóságáért. Spanyolország Asztúria hercegnőjének-díjjal tüntették ki, tudományos eredményeiért. Illetve az Amerikai Egyesült Államokban elnyerte a Rosensteil-díjat, valamint a Vilcek-díjat is, amelyet azoknak a bevándorlók ítélnek meg, akik megváltoztatják az országot és a világot. Kétségtelen, hogy még sok díj fogja követni ezeket. Ezenkívül, számos forrás szerint mind ő, mind kollégája Weissman komoly esélyesnek számít fiziológiai és orvostudományi kategóriában a Nobel-díjra is.

Hamarosan megjelenik egy videó Imréről és alkotásáról, mely a „Hope by a persevering Genius” készítését mutatja be. A videó elérhető a [YouTube](#)-on és nemrégiben megújult weblapján: a www.szekelygallery.com oldalon. ❖

Magyarországra történő beutazással kapcsolatos szabályok

Magyar állampolgárok Magyarországra történő beutazása és a külföldön felvett oltás Magyarországon való elfogadtatása kapcsán az alábbi szabályok vannak érvényben.

2021. május 21-től korlátozás nélkül léphet be Magyarország területére az a magyar állampolgár, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező családtagja, aki:

a) az Európai Unióban, illetve a Magyarországon engedélyezett, COVID-19 elleni oltóanyaggal lett beoltva a lent felsorolt országokban, s erről az adott országban elfogadott magyar vagy angol nyelven kiállított igazolással, vagy más nyelven kiállított igazolás hiteles magyar fordításával rendelkezik, és;

b) a Magyarországra történő belépésének a célja, hogy a magyar védettségi igazolvány kiállításával kapcsolatos kérelmet a kormányablakban

személyesen benyújtsa, és

c) a b) pont szerinti kérelmet legkésőbb a belépését követő 2. munkanapon a kormányablakban benyújtja.

A fentiek szerint Magyarországra belépő magyar állampolgár felügyelete alatt álló, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy a belépő magyar állampolgárral együtt Magyarország területére korlátozás nélkül beléphet.

Az a) pontban felsorolt feltételeknek eleget tevő magyar állampolgár Magyarország területére korlátozás nélkül beléphet abban az esetben is, ha a b) pont szerinti kérelmet a megadott módon, elektronikus úton benyújtotta, és azt igazolja. A kérelem díjmentes.

2021. május 21-től az a magyar állampolgár, aki Kanadában kapta meg a koronavírus elleni oltást, olyan vakcinával, amelyet Magyarország is

elfogad, s erről a Kanada által kiállított hivatalos igazolással is rendelkezik, díjmentesen magyar védettségi igazolványt igényelhet bármely magyarországi kormányablakban személyesen, vagy Ügyfélkapun keresztül. A védettségi igazolványt a külföldön beoltott magyar állampolgár részére a hatóság 15 napon belül állítja ki. A kérelemhez szükséges csatolni a külföldi hatóság vagy az oltást végző egészségügyi szolgáltató által kiállított, az oltás tényének magyar vagy angol nyelvű igazolását, ennek hiányában más idegen nyelvű igazolásának hiteles magyar fordítását, azzal, hogy az igazolásnak tartalmaznia kell a koronavírus elleni oltóanyag típusát (a továbbiakban: oltóanyag típusa), az oltás időpontját és helyét.

A kérelemhez a kérelmező megadja:

- a természetes személyazonosító adatait,
- a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványának okmányazonosítóját,
- a postai címét (a védettségi igazolvány kézbesítési címe) és
- ha azzal rendelkezik, a TAJ számát.

A kérelemben megküldött adatokat a hatóság - az igazolás megfelelősége esetén - az EESZTben rögzíti.

Jelenleg az alábbi országokból utazhatnak be magyar állampolgárok az ott felvett oltások alapján magyar védettségi igazolvány igénylése céljából:

- a) az Európai Unió valamely tagállamából vagy valamelyik európai uniós tagjelölt országból,
- b) a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet valamely tagállamából,
- c) az Észak-atlanti Szerződés Szervezete valamely tagállamából,
- d) az Oroszországi Föderációból,
- e) a Kínai Népköztársaságból,
- f) az Egyesült Arab Emírségekből,
- g) a Bahreini Királyságból,
- h) a Türk Nyelvű Államok Együttműködési Tanácsa tagállamaiból: Azerbajdzsáni Köztársaságból, Kazah Köztársaságból, Kirgiz Köztársaságból, Török Köztársaságból, Üzbég Köztársaságból vagy

- i) a külpolitikáért felelős miniszternek a közbiztonságért felelős miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletében megjelölt országból.

A fentebb szereplő információkat Kanada Magyarországi Nagykövetsége osztotta meg. Egyéb információk elérhetőek az ottawai nagykövetség honlapján:

<https://ottawa.mfa.gov.hu/>

Továbbá a nagykövetség facebook oldalán is:

<https://www.facebook.com/HunEmbassy.Ottawa>

Utazás külföldre a magyar védettségi igazolvánnyal

A Kormány 203/2021. (IV. 29.) rendeletében foglalt felhatalmazás alapján a külpolitikáért felelős miniszter megkezdte a tárgyalásokat a védettségi igazolvány külföldön történő elfogadása érdekében.

A tárgyalások eredménye alapján az alábbi országokba lehet korlátozásmentesen beutazni az oltottságot igazoló magyar védettségi igazolvánnyal:

Albánia
Bahrein
Ciprus
Cseh Köztársaság
Észak-Macedón Köztársaság
Georgia
Horvátország
Kazah Köztársaság
Marokkó
Moldova
Mongólia
Montenegró
Szerb Köztársaság
Szlovákia
Szlovénia
Törökország
Ukrajna

Forrás: [Konzuli TÁJÉKOZTATÁS](#)

Gáspár Roland

Járványhelyzet 2021 nyarán

A Hazai Hírek rovatban továbbra is olvasható rövid beszámoló a járványhelyzet magyarországi alakulásáról. Bár a járvány már több mint egy éve tart és a világ számos pontján továbbra is komoly gondot okoz, mégis úgy tűnik, hogy már látszik a fény az alagút végén. A vírus eltűnéséről korántsem lehet beszélni, időről-időre tűnnek fel újabb variánsok, de az védőoltások beadásának terjedésével a legtöbb nyugati országban jellemzően csökkenő tendenciát mutat az új megbetegedések száma. Ezzel párhuzamosan lassacskán kezd visszatérni az élet a korábban megszokotthoz hasonló kerékvágásba. Magyarországon kicsivel május dereka után következett be nagy fordulóponthoz hasonló fordulóponthoz. A beoltottak száma ugyanis a pünkösdi hétvégére érte el az ötmillió főt.

Ennek a lélektani számnak az elérése (mely a teljes lakosság felénél kicsivel több) jelentős változást hozott a korlátozások feloldása terén. A fordulat értelmében – néhány kivételtől eltekintve – elérkezett a kijárási tilalom, a közterületi maszkviselés vége. Azonban a maszkviselés zárt terekben továbbra is kötelező, így a tömegközlekedésen és üzletekben is.

Egyúttal újra engedélyezték nagyobb létszámú rendezvények és magánrendezvények tartását is. Az ötszáz főt meghaladó rendezvényeket csak védettségi igazolvánnyal rendelkező személyek és a felügyeletük alatt lévő kiskorúak látogathatják. A szabadban tartott 500 résztvevőnél kisebb rendezvényeket védettségi igazolvány nélkül is szabadon látogathatják az érdeklődők. A szállodák és éttermek is megnyithatták kapuikat a szélesebb közönség előtt. De a főszabály értelmében ezeket csak védettségi igazolvánnyal rendelkező vendégek használhatják. Az igazolvány meglétének ellenőrzéséről minden esetben a szolgáltatók kötelesek gondoskodni. Azonban ezek kapcsán is vannak kivételek. Éttermek esetében ez a szabály nem vonatkozik a kizárólag szabadtérben működő részekre, tehát a teraszokra. Illetve gazdasági, üzleti és oktatási céllal érkező vendégek védettségi igazolvány nélkül is igénybe vehetnek szállodai szolgáltatásokat.

Fotó: GARO/Phanie via AFP

Magyarország a beoltottak számát tekintve világviszonylatban is élmezőnybe tartozik. Az oltások beadása az egyik leggyorsabb ütemű volt az egész világon. Ehhez vélhetően hozzájárult az is, hogy – az európai országoktól eltérően – hazánkban többféle vakcina volt elérhető, lényegében már az oltások beadásának megkezdésétől fogva. Jelenleg négy fajta vakcinából választhatnak azok, akik a regisztráció mellett döntenek.

Az AstraZeneca egyelőre kikerült a kínálatból. Erre a vakcinára június elsejétől nem lehet regisztrálni, a megmaradt készleteket a második körös oltáshoz használják fel. Emellett Magyarország 300 000 adagot adott át Szlovákiának. Ezt a mennyiséget Szlovákia szeptember végéig igyekszik visszaadni Magyarországnak. A Magyar Kormány

több államnak is ajánlott fel kölcsönbe a felhalmozott hazai készletekből. Ugyanis a felhalmozott magyarországi tartalékok elegendőek arra az esetre is, ha esetleg ősszel harmadik adag beadását látják szükségesnek a szakemberek. Ennek szükségessége jelenleg még kérdőjeles, bizonyos típusú oltások esetében.

Június 10-én született döntés a 12-16 éves korosztály immunizálásáról. A kiskorúak védőoltásának beadásáról a szülők dönthetnek. A kormány külön kampányt nem indított ennek népszerűsítésre.

A védőoltás továbbra is önkéntes alapon kérhető és ingyenes. Az oltásra előzetesen regisztráció után válik jogosulttá minden állampolgár. Az oltásra várakozó személyek választhatnak a rendelkezésre álló vakcinákból. A tavaszi időszakban a tömeges oltás jelentősen felgyorsult. Magyarország viszonylag

nagy sebességgel érte el az öt milliós határszámot. Ez mindenképpen jelentős eredménynek számít. Igaz, ez első körös oltást jelent, a második dózist egyelőre ennél jóval kevesebb személy kapta meg. Az öt milliós határszám elérése után az oltások üteme lassult, az előre regisztráltak többsége már megkapta az első dózist. A tömeges oltások szakasza ezzel lezárult. Jelenleg a második körös oltások folynak nagyobb számban. Ezt egészíti ki a frissen regisztráltak oltása.

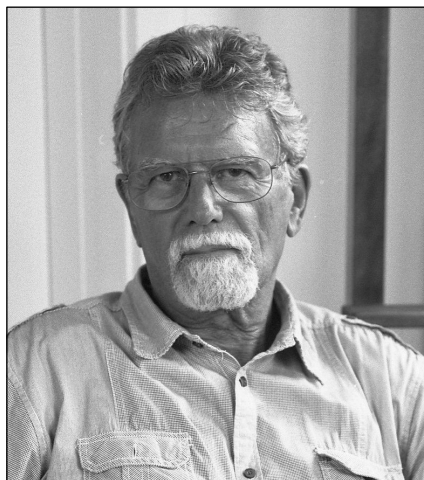
Június második felére az első oltást megkapottak száma megközelítőleg elérte az 5,5 millió főt, míg a második oltást felvettek száma a 4,5 millióhoz közelít. Szomorú adat, hogy a járvány kezdete óta a központi statisztikák szerint majdnem 30 000 magyar állampolgár veszítette életét koronavírus fertőzés és szövődésményei miatt. Bizakodásra adhat okot, hogy az új fertőzöttek és

kórházban ápoltak száma szintén jelentősen csökkent. Ezzel párhuzamosan egyaránt jelentősen csökkent a napi halálesetek száma. Ha valaki továbbra is követni szeretné a magyarországi eseményeket és a hivatalos forrásból szeretne tájékozódni, az alábbi linkre kattintva ezt megteheti: <https://koronavirus.gov.hu/>

A nyár már nyakunkon, de ettől függetlenül továbbra is szükség van fegyelemre és figyelemre. Vidám nyári napokat, töretlen egészséget kívánok a Társaskör tagjainak és az újság összes olvasójának! Remélhetőleg a nyár nagyobbik része már zavartalanul telhet és a rokonok, barátok kiélvezhetik a nyári szabadságot, sok közös programot tölthetnek el jó hangulatban és jó társaságban. Kívánom, hogy a Magyar Ház falai közé is mihamarabb visszatérjen az élet! Figyeljünk egymásra, vigyázzunk egymásra! ❖

Elhunyt Jankovics Marcell

Eletének 80. évében május 29-én elhunyt Jankovics Marcell rajzfilmrendező, grafikus, könyvillusztrátor, művelődéstörténész, a nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnöke. Bár rajzfilmrendezőként ismerte meg a világ, de grafikus, könyvillusztratori tevékenysége is meghatározó volt, emellett művelődéstörténészként is maradandót alkotott. Szerteágazó alkotói munkásságát és mozgalmas életútját jól példázza a félszáz

Jankovics Marcell. Fotó: Lugosi Lugo László/MMA

körüli magyarországi és nemzetközi díj, valamint számos magyar kitüntetés. Ezek közül néhányat kiemelve: 1974-ben Balázs Béla-díjat, 1978-ban Kossuth-díjat, 2007-ben Prima Pimissima Díjat kapott, 2013-tól a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetés birtokosa volt. Emellett 2014-ben az elsők között ítéltek meg számára művésztársai a Nemzet Művésze elismerést. Több társaságban, egyesületben, szervezetben volt tag, vagy viselt

Jankovics Marcell 2019-es kiállítás a Műcsarnokban. Fotó: Műcsarnok

tisztséget. 1998–2000-ig a Nemzeti Kulturális Alap elnöke, majd 2007–2009 között az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark Kht. felügyelőbizottságának elnöke volt. 2014–2020 között a Magyar Művészeti Akadémia alelnöke, majd 2020-tól a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnöke lett.

Jankovics Marcell 1941-ben született Budapesten. Gyermekkorában családja üldöztetésnek volt kitéve, 1951-ben Öcsödre telepítették ki őket. Onnan csak 1953-ban térhettek vissza a Budapestre.

Ekkortól kezdve a fiatal Jankovics Marcellt nagynénje nevelte. A kisfiú fejlődésére, személyiségének kialakulására nagy hatással volt nagyapja, id. Jankovics Marcell író, politikus, ügyvéd munkássága és

életútja. Azonban édesanya jelenlétének hiánya és az édesapját ért atrocitások szintén nyomott hagytak benne és meghatározták fiatal éveit. 1955-től a pannonhalmi bencés gimnáziumban tanult, ott is érettségizett. Édesapját 1956-ban kiszabadították a börtönből, de az ott korábban elszenvedett agyvérzése következtében munkaképtelenné vált, egész életében gondozásra szorult.

A gimnázium elvégzése után Jankovics Marcell a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karára készült, de jelentkezését egymás után kétszer is elutasították családja megbélyegzése okán. Végül 1959–1960-ban az Erőműjavító és Karbantartó Vállalat (ERŐ-KAR) Anyagvizsgáló Laboratóriumában dolgozott, előbb

anyagmozgató segédmunkásként, majd betanított csőtágítóként. Egy munkatársa innen ajánlotta be a fiatal Jankovicsot a Pannónia Filmvállalathoz (utóbb Pannónia Filmstúdióhoz, majd Pannóniafilm Kft.-hez), ahol 1960-tól fázisrajzoló-gyakornokként kezdett el dolgozni.

1965-től már rendezőként tevékenykedett. Dargay Attilával és Nepp Józseffel közösen három éven keresztül készítették a nagy sikerű Gusztáv című rajzfilmsorozatot. Pályája ettől kezdve ívelt felfelé. Újabb és újabb nemzetközi sikereket és szakmai elismertséget hozó kisfilmeket alkotott. 1973-ban elkészült az első, egészestés rajzfilmje, a János vitéz, amely a magyar rajzfilmtörténet életében is mérföldkönek számít. Az

Jankovics Marcell munka közben. Fotó: Szecsődi Balázs

egészesztés filmek mellett továbbra is készített kisfilmeket, melyekkel sorra nyert el rangos, nemzetközi szakmai díjakat. 1974-es Sisyphus című munkáját 1976-ban Oscar-díjra jelölték. 1977-es Küzdők című rövidfilmjét Cannes-i Arany Pálma Díjjal jutalmazták. Még abban az évben vette kezdetét legendás sorozata a Magyar népmesék munkálatai. Ezt a sorozatot forgatókönyvíróként, rendezőként, tervezőként egészen 2002-ig gondozta. A Jankovics-féle népmeseanimációkon generációk sora nőtt fel. Történeteit, dallamát mindenki ismeri, 2020 óta hungarikum.

1981-ben mutatták be második egészesztés filmjét, a Fehérlófiát, amely újabb nemzetközi elismerést hozott. Elnyerte a „Minden idők legjobb rajzfilm-

je” díjat. Következő egészesztés filmje az Ének a csodaszarvasról 2002-ben jelent meg. Ez az alkotása Szörényi Levente felkérésére valósult meg. Majd tíz évvel később egy újabb nagyszabású projektje öltött testet. 2011-ben megvalósult régóta dédelgetett terve, Az ember tragédiája. Ezen a monumentális, 160 perces alkotáson 23 évig dolgozott. Az utóbbi években a Toldi megrajzfilmesítésével foglalkozott.

Az elmúlt években magyar és amerikai filmesek egy közös projekt keretében digitálisan felújították az 1981-ben készült Fehérlófiát. Jankovics Marcell klasszikusa a Los Angeles-i székhelyű Arbelos Films, a Magyar Nemzeti Filmarchívum és a Magyar Filmlabor összefogásával újult meg. Az felújított alkotás premierje 2019 nyarán

Montrealban volt a Fantasia Filmfesztiválon. A nagy felbontású, 4K restaurált változatot 2020-tól az Egyesült Államokban is vetítették.

Egyébként a rajzfilm cselekménye az Arany László-féle meseverziót vette alapul, de attól némiképp eltér, mivel a Fehérlófia- és Fanyűvő-mondákat és meséket ötvözi egy alkotásban. Képi világában hun, magyar, avar szimbolikával illusztrált magyar népmese feldolgozása egy klasszikus beavatató hősmese. A mesében Fehérlófia megmérkőzik Fanyűvővel, Kőmorzsolóval és Vasgyúróval... Ajánlom megtekintésre mindazoknak, akiknek még nem volt alkalmuk megismerkedni a történettel vagy szívesen nosztalgiáznának és egyben szeretnének tisztelni Jankovics Marcell munkásságát és emléke előtt. ❖

Adománygyűjtés - Aranykapu Kulturális Egyesület

Alábbiakban Takács Andrea levelét közöljük. A szervezetről és tevékenységükről a következő ismertető mellett, az alábbi weboldalon is tájékozódhatnak:

[Aranykapu Kulturális Egyesület](#)

[Az alkotásnak te is részese lehetsz \(videó\)](#)

Kedves külhoni magyar testvérünk!
A szatmárnémeti (észak-erdélyi) székhelyű Aranykapu Kulturális Egyesület közösségi összefogást kezdeményezett hagyomány-örző, közösségépítő tevékenységük folytatása érdekében, ugyanis a több mint 15 éve elindított, a magyar kulturális örökséget és identitást megőrző program léte napjainkra fordulóponthoz érkezett. Az eddig elsősorban önerőből fenntartott székhelyük, az Aranykapu Fonó-Ház az évek során térben és az aktivitások sokszínűségében is kinőtte azt a helyet, amelyben ezidáig működött, a programok folytatásához és bővítéséhez pedig új otthonra lenne szükség.

Ennek érdekében fordulunk Önökhöz, illetve olyan külhoni magyar közösségekhez, személyekhez, cégekhez, akik anyagilag, erkölcsileg, vagy akár az üzenet továbbadásával támogatni tudnák célkitűzésünket, hogy a Fonó-Ház új, saját székhelyen működhessen tovább.

Az Aranykapu Fonó-Ház tevékenységeinek rövid bemutatása:

Az Aranykapu Kulturális Egyesület immár 15 éve áll a magyar hagyományok szolgálatában. A Fonó-Ház műhelyeiben heti rendszerességgel tanulnak gyerekek, ifjak és örök ifjak számtalan elfeledettnek hitt népi mesterséget (például nemezelést, gyékényfonást, bőrművességet, fazekasságot, kosárfonást, gyöngyfüzést, stb.), azonban foglalkozásainkon nem csupán egy száraz, tárgyi, technikai tudás átadásáról van szó, hanem a szatmári táj és ember, tágabb értelemben véve pedig a Kárpát-medence magyar vonatkozású néprajzi és művelődéstörténeti hagyományát ismerhetik meg a résztvevők, népzenei kincsünkkel fűszerezve mindezt.

Néphagyományaink gyakorlati, testközelből való megélése mellett nagyon fontosnak tartjuk ezek szellemi háttérének, szerves műveltségünk mélységeinek megismerését is. Ezért szervezünk kimondottan felnőtteknek szóló előadásokat is, ismert előadók – történészek, művelődéskutatók, pszichológusok, pedagógiával, néprajzzal, egészséges életmóddal stb. foglalkozó szakemberek – bevonásával.

Hasonlóan az egykor fonók 19. századi szerepéhez, az Aranykapu Fonó-Ház is egy közösségformáló tere lett a természetszerető, a helyi hagyományokat életükbe bevonni kívánó embereknek, családoknak. Gyökereinkhez, kulturális örökségünkhöz való kapcsolatunk erősítésével, ugyanakkor népi hagyományaink jelenlegi életünkbe való beépítésével megmaradásunk és magyarságtudatunk megőrzése a cél.

Meggyőződésünk, hogy a néphagyományörző, természetközeli szellemben nevelt gyermek érzelmileg gazdagabbá, fogékonyabbá válik, megismeri a múlt értékeivel, egymással, a környezettel szembeni felelősséget.

Már egy jó ideje elérkezettnek látjuk az időt, hogy a Fonó-Ház, új, saját helyen folytathassa programjait, kibővült, még színesebb tevékenységi körrel. Mára viszont még sürgetőbbé vált a kérdés, ugyanis az eddig székhelyül szolgáló ingatlanból hamarosan ki kell költöznünk, így a Fonó-Ház léte is veszélybe került.

Célunk egy ingatlan beszerzése, amely új otthonnául szolgálhat a Fonó-Háznak. Ezt a célt viszont csak közösen, széles körű összefogással érhetjük el, ezért kérjük segítségüket, hogy létre tudjunk hozni egy inspiráló teret és tovább folytathassuk elkezdett munkánkat.

Kérjük, álljon Ön is a Fonó-Ház ügye mellé, legyen Ön is az alkotás része!

A támogatás módjairól a www.aranykapu.ro/tamogass honlapon tájékozódhat.